

Beantwoording schriftelijke vragen Statencommissie FCBE		<i>provincie</i> Drenthe
24 juni 2020		
Datum	15 juni 2020	
Portefeuillehouder	Cees Bijl	
Onderwerp	Agendapunt 9. Voorjaarsnota 2020 Statenstuk 2020-940	

Inleiding

Dat er veel vragen zouden zijn over de Voorjaarsnota 2020 hadden we wel verwacht. Dat het document met de vragen vanuit PS groter is dan de tekstversie van de Voorjaarsnota zelf, was ook voor ons een verrassing.

We beginnen de beantwoording met het geven van een overzicht van enige meest actuele zaken. Vervolgens gaan wij gebundeld in op een aantal thema's, die bij verschillende fracties vragen hebben opgeroepen. Daarna zullen we per fractie de overgebleven vragen beantwoorden.

Meicirculaire provinciefonds 2020

Onlangs verscheen de meicirculaire provinciefonds 2020. In deze circulaire wordt informatie verstrekt over de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het provinciefonds en over zogenoemde decentralisatie-uitkeringen.

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven (accresrelevante uitgaven; ARU). Volgens de normeringssystematiek (trap-op-trap-af) hebben wijzigingen in de ARU direct invloed op de ontwikkeling van de algemene uitkering en daarmee op de omvang van het provinciefonds. De jaarlijkse toename of afname van het provinciefonds, voortvloeiend uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd.

De afrekening van het definitief vastgestelde accres 2019 valt positief uit: Over 2019 ontvangt Drenthe nog een nabetaling van € 110.328,--. Voor de jaren vanaf 2020 geldt, dat in de cijfers de accres-ontwikkeling verwerkt is volgens de Voorjaarsnota 2020 van het kabinet. Deze accresontwikkeling wordt vervolgens bevroren voor de jaren 2020 en 2021. Iets dergelijks gebeurt ook voor het BTW-compensatiefonds (BCF). De ontwikkeling van de algemene uitkering ziet er ten opzichte van de ramingen die wij al hebben opgenomen voor de komende jaren als volgt uit:

Raming algemene uitkering provinciefonds Bestuursrapportage 2020						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Raming algemene uitkering Begroting 2020	142.446.724	147.272.347	151.313.844	156.134.749	156.134.749	156.134.749
Raming algemene uitkering meicirculaire 2020 (excl. ruimte BCF)	143.391.461	147.377.228	151.747.046	154.940.078	158.148.021	158.148.021
Verschil	944.737	104.881	433.202	-1.194.671	2.013.272	2.013.272

In deze tabel wordt in de jaren 2020 en 2021 de meicirculaire gevolgd; voor de jaren 2022 en daarna wordt een eenvoudige extrapolatie toegepast op basis van het relatieve aandeel van

Drenthe in de algemene uitkering. De relatief grote verschillen in 2024 en 2025 komen mede door de methode van ramen die wij zelf hanteren; wij trekken de raming van het laatste jaar dat wij in de begroting opnemen jaarlijks door in de jaren daarna. Wij stellen voor deze werkwijze voorzichtigheidshalve ook voor de komende tijd te blijven hanteren.

In de uitkering voor 2020 is de definitieve afrekening van het BCF over 2019 meegenomen. Dit is een eenmalig voordeel, dat daarom in de berekening van 2020 en daarna niet terugkomt.

Het in de tabel opgenomen verschil is een voordeel bij een positief bedrag en een nadeel bij een negatief bedrag. Het is nadrukkelijk geen nieuwe berekening van de vrije bestedingsruimte. De ontwikkeling van de algemene uitkering draagt daaraan wel bij, maar er zijn meer bepalende factoren.

Buiten de algemene uitkering om wordt nog een pakket compenserende maatregelen uitgewerkt voor de medeoverheden (bijvoorbeeld voor het OV). Dit pakket is hier niet aan de orde.

Decentralisatie-uitkeringen (DU) maken net als de algemene uitkering deel uit van het provinciefonds, maar hebben een eigen verdeling. Decentralisatie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering beleids- en bestedingsvrij en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, zoals bij specifieke uitkeringen wel het geval is. Even goed heeft het Rijk wel graag, dat DU's worden ingezet voor het doel waarvoor ze verstrekt worden en in de praktijk gebeurt dat in Drenthe ook. Veelal gebeurt dit op basis van bestuurlijke afspraken.

Voor 2020 is voor Drenthe één nieuwe decentralisatie-uitkering van belang.

De provincie Drenthe ontvangt in 2020 een bijdrage in het kader van de Erfgoed Deal van € 107.450,-- (VONDST). De Erfgoed Deal vloeit voort uit de beleidsbrief Erfgoed Telt, waarin het kabinet de ambitie uitspreekt het belang van erfgoed te versterken. De projecten in het kader van de Erfgoed Deal beogen te laten zien hoe erfgoed kan bijdragen aan actuele ruimtelijke ontwikkelingen zoals de energietransitie, klimaatadaptatie, stedelijke groei en krimp.

MRB

Verschillende fracties gaan in op de opcenten op de motorrijtuigenbelasting. De ChristenUnie vraagt naar een verklaring voor een vermeende koerswijziging voor het ramen van de geprognosticeerde opbrengst van de opcenten op de MRB.

Antwoord: Bij de begroting 2020 is besloten meerjarig (overeenkomstig de handelwijze van andere provincies) geen rekening te houden met groei van het autobestand. De groei die er wel zou zijn, wordt verondersteld "weg te lopen" in de groei van de elektro auto's die vrijgesteld zijn van MRB. Daarnaast is besloten, bij het opstellen van de begroting 2021 de meerjarige raming te actualiseren op basis van het actuele autobestand.

Op basis van historie verwachten we een groei van het autobestand van 1,2 %. Deze

verhoging passen we alleen toe in 2021. Voor de jaren daarna gaan we niet uit van groei van het autobestand.

Corona

De VVD stelt vragen over de informatieverstrekking over de gevolgen van corona en vindt dat PS eerder dan in de normale cyclus geïnformeerd zou moeten worden. De ChristenUnie vraagt om een overzicht van extra uitgaven en GroenLinks zou graag een actualisatie zien waarop nader wordt ingegaan op de compensatie van het Rijk.

Antwoord: Wij hebben u in de afgelopen periode zowel schriftelijk (5 brieven) als mondeling (statendebat) voortdurend op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen die we zien, maatregelen die we nemen en afspraken die we maken. Over verschillende onderwerpen hebben we u ook separaat geïnformeerd in brieven en daar waar nodig, leggen we voorstellen in statenbesluiten aan u voor.

Vanaf het begin van de coronacrisis houden we bij welke extra uitgaven en gederfde inkomsten wij als provincie hebben. Maar het beeld is nog lang niet compleet. Zo is pas zeer onlangs het akkoord over de beschikbaarheidsvergoeding voor het OV gesloten, liet de uitvoeringsregeling van het noodfonds cultuur van OCW lang op zich wachten en zijn we in IPO-verband nog bezig met de inventarisatie van de claim die provincies bij het rijk neerleggen.

Uiteraard zijn wij bereid om u, zodra we meer duidelijkheid hebben, goed te blijven informeren. En we willen u ook graag tijdens de sessie die we na de zomer met elkaar zullen houden een zo compleet mogelijk beeld schetsen met interne en externe experts.

De SP en de ChristenUnie stellen allebei een vraag over hetzelfde citaat uit de inleiding van de Voorjaarsnota. De SP vraagt om een bevestiging van de conclusie dat het centraal stellen van mensen het aspect is dat het zwaarst weegt als er keuzes gemaakt moeten worden en de ChristenUnie vraagt hoe de provincie Drenthe het proces aangaat om samen met de Drenten een goede balans te vinden voor een andere invulling van onze samenleving.

Antwoord: De eerste zin van het coalitieakkoord 'Drenthe, mooi voor elkaar!' luidt: Denkend aan Drenthe zien wij een provincie waar de mensen centraal staan. Dat dit motto terugkomt in bijvoorbeeld de concept-Investeringsagenda en nu ook in de Voorjaarsnota, getuigt van enige consistentie. Het is aan de SP zelf welke conclusie ze daaraan verbindt. Bij het maken van keuzes maken we integrale afwegingen.

Het proces waar de ChristenUnie naar vraagt, gaat op dit moment vooral langs de korte lijnen die we gewend zijn. In de vele samenwerkingsverbanden die we hebben binnen alle beleidsvelden, zijn we in goed gesprek met de partners die we kennen, zoals gemeenten en

maatschappelijke organisaties. Maar ook met nieuwe spelers bij concrete vraagstukken waar we in deze tijd tegenaan lopen. Het proces om te komen tot een samenleving-brede discussie naar aanleiding van de coronacrisis is nog niet uitgekristalliseerd. Provinciale staten zullen in dit proces uiteraard een belangrijke rol spelen vanuit hun directe lijnen naar de samenleving van Drenthe.

GroenLinks vraagt of de eventuele noodzaak om extra middelen in te zetten op lange termijn voor het opvangen van de gevolgen van de coronacrisis kan betekenen dat bepaalde geplande uitgaven, zoals aanpassingen knooppunt N34 uitgesteld kunnen worden.

Antwoord: Als er eventueel extra middelen noodzakelijk zijn, zal dat met een dekkingplan aan uw Staten worden voorgelegd.

De Partij voor de Dieren gaat in op de reservering van € 2,5 miljoen uit de vrije ruimte voor de aanpak van gevolgen van de coronacrisis op middellange termijn en vraagt of GS niet een calamiteitenfonds heeft of waarom er geen gebruik wordt gemaakt van de Investeringsagenda.

Antwoord: Afgezien van bijvoorbeeld de algemene reserve en risicoreserves, hebben we geen calamiteitenfonds. Op pagina 25 van de Voorjaarsnota beschrijven we welke drie fasen we onderscheiden en stellen we voor de Investeringsagenda te betrekken bij de lange termijn. Voor maatregelen op de middellange termijn (dit jaar) denken we goed uit de voeten te kunnen met de beschikbare vrije ruimte.

Arbeidsmarktbeleid

Verschillende fracties uiten hun zorgen over de werkgelegenheid die verloren gaat door de coronacrisis. GroenLinks en de ChristenUnie delen de gedachte van Leven Lang Ontwikkelen en vragen hoe bijvoorbeeld binnen de Scholingsalliantie flexibel kan worden bijgedragen aan het voorkomen van het achterop raken van ZZP'ers en flexibele arbeidskrachten.

Antwoord: We onderschrijven de noodzaak voor werkgevers en werknemers om flexibel in te spelen op de veranderende arbeidsmarkt. In het kader van ons Servicepunt Techniek Noord, de Drentse Zorgtafel en als partner binnen de Scholingsalliantie blijven wij ons inzetten om een doorbraak te realiseren op Leven Lang Ontwikkelen. Een mooi voorbeeld is de multimedia campagne: Maak werk van je talent.nl. Oorspronkelijk bedacht om meer mensen de techniek in te krijgen, zagen wij vooral veel reacties van mensen die geïnteresseerd waren in een baan in de zorg. De doelstellingen van de Scholingsalliantie

Noord zijn breed. De ambitie is om op termijn de leercultuur in Drenthe en Noord Nederland te versterken. In de tweede helft van 2020 zal met een brede campagne worden gestart om ook flexibele arbeidskrachten en ZZP'ers te bereiken.

De SP vraagt of de aanpak inclusief is en zich ook richt op laaggeschoolden en allochtonen. Daarnaast stelt de fractie dat de verschuiving van vast personeel naar ZZP'ers en flexkrachten een beweging is die zo snel mogelijk gekeerd moet worden; in een samenleving waar vooral mensen ertoe doen ligt hier een kans.

Antwoord: Eens met de stelling van de SP. Als provincie zijn we voorstander van een inclusieve arbeidsmarkt, iedereen die mee wil doen moet mee kunnen doen. Tevens onderschrijven wij de notie dat vast werk ook beloond moet worden met een vaste baan. Onze rol op het terrein van A&O is echter beperkt. Daar waar we een bijdrage kunnen leveren doen wij dat. Een voorbeeld hiervoor is de ondersteuning van de Arbeidsmarktregio Drenthe met extra Arbeidsmarkt vouchers voor mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt.

De ChristenUnie vraagt welke stappen het college in 2021 gaat zetten om het samenspel tussen MBO, HBO en WO te versterken.

Antwoord: Concreet gaat het hierbij om de realisatie van de Universiteit van het Noorden. En de opstelling van de Drentse Kennisagenda. Daarnaast blijven we ook in 2021 mee investeren in de RIF aanvragen (Regionaal Investeringsfonds) van de MBO-instellingen en de doorontwikkeling van de bestaande publiek private samenwerkingsverbanden.

Investeringsagenda

Het besluit om de Investeringsagenda tegelijk met de Begroting 2021 vast te stellen, leidt tot verschillende conclusies en vragen. De SP vraagt om te bevestigen dat de plannen voor de Sociale Agenda overeind blijven. D66 leest dat de middelen van de Investeringsagenda omgezet worden in een soort coronafonds, het CDA vraagt of er een coronacheck is gedaan om te zien waar een verhoogde prioriteit is om middelen in te zetten uit de Investeringsagenda. En de Partij voor de Dieren is van mening dat het hele proces van de Investeringsagenda wordt ondermijnd.

Antwoord: Op pagina 25 van de Voorjaarsnota hebben we aangegeven dat het verplaatsen van de besluitvorming over de Investeringsagenda naar november de gelegenheid geeft om de middelen die beschikbaar zijn binnen de voorgenomen voorstellen ook zo goed mogelijk in het licht van corona te kunnen inzetten.

Wat het college betreft past dit geheel in de lijn om de Investeringsagenda te betrekken bij

de lange termijn maatregelen voor de opvang van de gevolgen van de coronacrisis. Binnen de thema's dus, die in de concept-Investeringsagenda, in samenspraak met uw Staten, worden voorgesteld. De conclusie van D66 delen we niet.

Dat de plannen voor de Sociale Agenda overeind blijven, blijkt wel uit het feit dat we die wel ter vaststelling aan u hebben voorgelegd. Er is geen coronacheck gedaan in de zin zoals het CDA dat aangeeft, maar we vragen u wel om, juist ook in het licht van corona, te kunnen beginnen met de uitvoering van de Sociale Agenda. Van ondermijning van het proces van de Investeringsagenda is geenszins sprake, uw Staten besluiten hier immers zelf over.

De Partij voor de Dieren vraagt waarom een deel van de lopende kosten uit de nieuwe Investeringsagenda worden betaald en of de bestemmingsreserve van de oude Investeringsagenda niet toereikend was. Ook stelt de PvdD hier de vraag of PS niet buiten spel gezet wordt.

Antwoord: Het is onduidelijk wat precies bedoeld wordt met het eerste deel van de vraag. Vanuit de nieuwe Investeringsagenda worden geen lopende kosten betaald. De middelen uit de oude Investeringsagenda zijn voor het grootste deel bestemd. In de vijfde begrotingswijziging lichten we toe dat we overigens ook daarvan een bedrag inzetten voor het Drents noodfonds cultuur.

PS staan niet buiten spel, want daar ligt immers altijd de finale besluitvorming.

De Partij voor de Dieren vraagt ook naar het doel van de Investeringsagenda. Om de Drentse economie te versterken (p. 25) Of toch niet? Is het doel om onderwerpen die moeilijk waren tijdens de coalitie-onderhandelingen (de sociale agenda) toch te realiseren? Of is de Investeringsagenda een soort calamiteitenfonds? Graag een reactie van GS.

Antwoord: We kunnen deze vragen niet zo goed plaatsen in het licht van de Voorjaarsnota. Gezien het proces dat we samen met uw Staten hebben doorlopen om te komen tot een goede invulling, begrijpen we ook niet goed wat hier gesuggereerd wordt. Het doel van de Investeringsagenda staat in de inleiding van de Investeringsagenda zelf: in de vorige bestuursperiode is dit een goed instrument gebleken om de Drentse economie te versterken. Het gaat immers om veel meer dan de investering van de provincie zelf. Met onze bijdrage stimuleren of versterken we juist investeringen van andere overheden of organisaties. In sommige gevallen leverde dat een multiplier van meer dan 4 op. Dat betekent dat 1 euro van de provincie tot 4 euro aan investeringen van anderen kan leiden. Drentse ondernemers spelen een belangrijke rol bij de uitvoering van de Investeringsagenda en zij zullen ook baat hebben bij de investeringen die niet direct een economisch karakter hebben.

De PvdA vraagt wat er is gebeurd met het voorstel om te investeren in het pilotgebied Valthermond. Dit punt zou worden meegenomen in de voorjaarsnota en een structurele inbedding krijgen. We zien niet waar het staat in de voorjaarsnota. Of is het ook verschoven naar de begroting in het najaar?

Antwoord. Wij zoeken naar structurele oplossingen voor de lange termijn, waarbij er een toekomstperspectief is voor alle functies in het gebied. We willen daarom aanhaken bij het onderzoeksprogramma van het Rijk en daar de middelen van ons en de regio naast zetten. De kansen voor deze aanpak worden nu in beeld gebracht in een quick scan. Deze is rond de zomer gereed. We zijn voornemens om onze aanpak uit te werken in een gezamenlijk veenplan met de provincie Groningen.

De pilot Valthermond is bovendien ook nog niet zo ver dat er al concrete uitvoering aan de orde is vanwege de complexe opbouw van de verschillende veenpakketten. Wij vinden het van groot belang dat de landbouw nadrukkelijk betrokken is en ook tot een gezamenlijk standpunt komt. Wel willen we middelen vrijmaken om het proces op een goede manier verder te brengen, zoals voorgesteld aan uw Staten in de Voorjaarsnota op pagina 12.

De VVD vraagt waarom er in de VJN niets te lezen is over de aanpak van binnensteden, terwijl een nieuwe aanpak volgens de partij hard nodig is.

Antwoord: Middelen voor een nieuw Herstructureringsfonds en een nieuw Binnenstadsfonds zijn meegenomen in het voorstel voor de nieuwe Investeringsagenda. De Investeringsagenda is in zijn geheel al financieel geborgd en in die zin geen ruimtevrager meer in het kader van de Voorjaarsnota. Bij de vaststelling van de Investeringsagenda besluiten uw Staten over de toekenning van de middelen voor de aanpak van binnensteden.

Volgorde

Het CDA geeft aan wat moeite te hebben met de tijdsvolgorde van te nemen besluiten, zowel voor wat betreft uitstel van bepaalde besluiten tot na de zomer, maar ook in de vergadering van de commissie FCBE. Met name de besluiten over de Cultuurnota, lening Enexis en de Sociale Agenda worden genoemd.

Antwoord: We hebben begrip voor de verwarring, die deels ontstaat door het verschuiven van besluiten. We beseffen dat dit ook van statenleden veel flexibiliteit vraagt. Zeker als we vragen om besluiten te nemen die wat vooruitlopen op besluiten die in de komende maanden genomen moeten worden. Ondanks dat de volgorde niet altijd de meest voor de hand liggende is, hebben we wel getracht om de teksten in de verschillende documenten met elkaar in overeenstemming te brengen. Bijvoorbeeld door aan te geven dat er een voorbehoud is op een nog vast te stellen nota of door aan te geven dat het om een voorschot

gaat. De agenda van de commissie FCBE wordt niet door GS bepaald.

Het CDA stelt nog twee concrete vragen over de volgorde:

Onze fractie heeft het idee dat één en ander qua tijdsvolgorde niet in de juiste volgorde verloopt. Wat nu als wij hier 'ja' tegen zeggen? Is dat dan impliciet ook tegen dergelijke bestedingen en bestemmingen? Graag horen wij de reactie van het college hierop.

Antwoord: De Voorjaarsnota 2020 bevat de kaderstelling voor de Begroting 2021. Voorstellen waartegen PS "ja" zeggen, worden via een wijziging van de Begroting 2020 technisch verwerkt in het begrotingsjaar 2021.

En ook bij deze begrotingswijziging is onze vraag, zoals ook gesteld bij de 1e actualisatie begroting 2020 of hierin ook nieuwe besluiten van PS worden gevraagd, anders dan vermeld in de Voorjaarsnota. Graag de reactie van het college hierop.

Antwoord: In de 1e Actualisatie zijn reeds besloten en onontkoombare zaken meegenomen. In de Voorjaarsnota 2020 staan bij uitstek nieuwe voorstellen, kaderstellend voor de Begroting 2021. De zaken die in de begrotingswijziging worden meegenomen komen overeen met de voorstellen die in de Voorjaarsnota 2020 worden gedaan.

Cultuurnota

Het CDA noemde in de vraag over de volgorde al de Cultuurnota. GroenLinks en de SP verbazen zich er ook over dat er nu wel wordt gevraagd om ophoging van de structurele middelen voor cultuur, terwijl ze de onderbouwing te mager vinden of aangeven deze niet te begrijpen. De ChristenUnie vraagt of het niet verstandiger is het besluit daarover uit te stellen tot de Begroting.

De Partij voor de Dieren vraagt waarom de verhoging van de structurele middelen voor cultuur niet al eerder in de begroting is opgenomen.

Antwoord: Dit is inderdaad een kwestie van timing. De cultuurnota zou in eerste instantie immers gelijktijdig met de Voorjaarsnota worden vastgesteld. Nu de cultuurnota naar achteren is geschoven, hadden deze middelen ook uit de integrale afweging van middelen voor de begroting (karakter van de Voorjaarsnota) kunnen worden gehaald. Dat leek ons niet reëel en daarom houden we in de Voorjaarsnota toch al vast rekening met het bedrag dat nodig is voor de Cultuurnota 2021-2024.

Overigens sluit dat ook wel aan bij de vraag van de Partij voor de Dieren waarom het niet al eerder is opgenomen. In de Voorjaarsnota 2018 hebben uw Staten ingestemd met het structureel maken van incidentele middelen met een structureel karakter op verschillende beleidsterreinen. Per abuis zaten daar geen middelen voor cultuur bij. Dat had dus wel

gemoeten, want we constateren nu dat er ook op dit beleidsterrein sprake is van incidentele middelen die eigenlijk een structureel karakter hebben.

Voor wat betreft de onderbouwing volgt die niet later, maar is de onderbouwing in de Voorjaarsnota gelijk aan die in de Cultuurnota zelf. Als we het huidige begrotingsvolume op het gebied van cultuur willen behouden, dan moeten we het verschil dat zou ontstaan door het wegvallen van incidentele middelen, aanvullen. Omdat het hier gaat om structurele inzet, is het voorstel om dit te doen met structurele middelen.

De fractie van FvD wil weten van welk geld GS de structurele uitgaven mbt cultuurbeleid verhoogt.

Antwoord: Structurele uitgaven komen ten laste van de vrij besteedbare ruimte. In het geval van cultuur maakt dit deel uit van de stand zoals die in de Voorjaarsnota 2020 is gepresenteerd.

De PVV stelt dat alle sturing op de kwaliteit verloren lijkt te gaan omdat iedere instelling nu de zekerheid heeft, dat zij over een vast jaarlijks bedrag kunnen beschikken.

Antwoord: Incidentele subsidies worden zoveel mogelijk beperkt. De meeste subsidies horen hun grondslag te vinden in de begroting (boekjaarsubsidies) of een subsidieregeling. Instellingen hebben de behoefte aan enige meerjarige zekerheden. Onze sturing zit vooral in ons jaarlijkse programma van eisen en de beoordeling van de door de instellingen opgestelde voorstel/begroting.

VAM-berg

De PvdA vraagt zich af wat fase 2 inhoudt. Meer fiets en wandelpaden of ook andersoortige elementen, zoals kunst? En de ChristenUnie wil graag wat meer onderbouwing zien voor de stelling dat de VAM-berg een landelijke publiekstrekker in wording is.

Antwoord: Fase 2 van het project Recreatieve Ontwikkeling VAM-berg omvat de aanleg van het Dak van Drenthe, tot ca. 63 m1 +N.A.P. Om dit nieuwe hoogste punt van Drenthe te kunnen bereiken worden de fiets-, MTB- en wandeltracés uitgebreid. Er wordt wel nagedacht over kunstuitingen op het nieuwe uitkijkpunt, maar daar is in de huidige raming nog geen budget voor gereserveerd.

Sinds de opening in oktober 2018 zagen we een toename van het aantal boekingen in de weekenden en tijdens vakanties in de lokale vrijetijdssector. Ook zien we in monitoringscijfers een toename van fietsers in het gebied, op en om de VAM-berg, los van de georganiseerde evenementen. De KNWU heeft het huidige parcours reeds goedgekeurd voor een Nederlands Kampioenschap Wielrennen. Met de realisatie van fase 2, het Dak van Drenthe, zal de

aantrekkingskracht verder toenemen. Dit past binnen het beoogde imago van Drenthe als fietsprovincie.

Het CDA constateert dat er bij de begrotingswijzigingen juist m.b.t. fase 1 om aanvullende financiering wordt gevraagd en wil weten in hoeverre het gevraagde investeringskrediet strookt met het aan de markt overlaten van de verdere uitbreiding van een recreatieve infrastructuur en inrichting.

Antwoord: Fase 1 is nagenoeg afgerond. Het investeringskrediet voor die fase wordt besteed aan onvoorziene aanpassingen aan het fietstracé, herstelwerkzaamheden van het wandelpad, aanpassing van de informatieborden en bewegwijzering omgeving en monitoring van het verkeer. Maar ook om de VAM-berg geschikt te maken voor nationale wielervedstrijden zoals de Ronde van Drenthe Olympia's Tour en het NK Wielrennen. Het investeringskrediet van € 1,5 mln. dat in de Voorjaarsnota 2020 is meegenomen, staat los van fase 1 en is voorzien voor de verdere uitbreiding van de recreatieve infrastructuur. Het overlaten van deze fase aan de markt lijkt ons nu niet wenselijk, gezien de complexiteit van eigendommen en de juridische afspraken en risico's op een nog actieve vuilstort binnen een milieukundige inrichting.

Sociale Agenda

De Partij voor de Dieren vraagt of GS in het najaar 2019 vergeten is de sociale agenda op te nemen in de begroting 2020 en waarom incidentele middelen nu structureel gemaakt worden.

De ChristenUnie wil weten welke tegenprestatie er wordt verwacht van de systeemorganisaties waarvan het budget wordt opgehoogd.

En D66 leest een tegenstelling in de tekst dat de sociale agenda een voortzetting is op de bestaande investeringen in de afgelopen periode. Ook is D66 op zoek naar het werkplan en vraagt deze fractie of het voorschot van € 1 miljoen bovenop de nu opgenomen bedragen in de mutaties komt.

Antwoord: GS is de Sociale Agenda in 2019 zeker niet vergeten. Deze is immers onderdeel van de Investeringsagenda waarover uw Staten nog moeten besluiten. Met de betreffende organisaties worden op basis van de ambities in de Sociale Agenda na behandeling in uw vergadering van 1 juli aanstaande nadere aanvullende uitvoeringsafspraken gemaakt. Ten behoeve van de uitvoering in 2021 wordt deze subsidie incidenteel verstrekt, als toevoeging op de bestaande uitvoeringsprogramma's. In de daaropvolgende jaren worden de uitvoeringstaken in totaal onder 1 programma van eisen opgesteld. Het werkplan is te vinden in het Statenstuk over de Sociale Agenda zoals dat ter besluitvorming voorligt. Het gaat hierbij deels om vernieuwende activiteiten, maar deels ook

om voortzetting van bestaande activiteiten die daarbij passen. Er is dus geen sprake van een tegenstelling. De genoemde € 1 mln. is opgenomen in de 5e Wijziging van de Begroting 2020 en staat als voorschot op de Investeringsagenda los van de structurele budgetten die in de Voorjaarsnota 2020 en de 4e Wijziging van de Begroting 2020 zijn meegenomen.

De structurele middelen van beleidsopgave Dynamisch Drenthe uit de begroting 2020 en verder, zijn beschikbaar als dekkingsmiddel voor de uitvoering van bestaand sociaal beleid, dat nu ook onderdeel geworden is van de sociale agenda. Immers, de meeste zaken uit deze beleidsopgave (onderdeel van hoofdstuk 6 van het coalitieakkoord) worden ook voortgezet in de sociale agenda. Een deel van die middelen (zoals de middelen Vitaal Platteland) was incidenteel en werden de afgelopen jaren gebruikt om structurele taken, zoals bijvoorbeeld de Leefbaarheidsmonitor, te bekostigen. Voor deze taken is het benodigde budget structureel gemaakt via deze VJN.

Nationale Parken

De PvdA wil weten wanneer het 1ste Nationale Park Nieuwe Stijl gereed is en of daar ook klimaat- en natuurdoelstellingen aan zijn verbonden. De VVD wijst op de eigen keuze van terrein-beherende organisaties om te investeren in recreatieve voorzieningen. GroenLinks de SP en de Partij voor de Dieren zijn enigszins de tel kwijt en vragen zich af hoe het kan dat in de Omgevingsvisie 2018 wordt gesproken over drie Nationale Parken (Dwingelderveld, Drentse Aa en Drents-Friese Wold) en er nu een keuze gemaakt lijkt te zijn voor twee Nationale Parken Nieuwe Stijl.

De PVV verbaast zich over de keuze om de verhoging van het budget te bekostigen uit de middelen die waren bestemd voor Vitaal Platteland en de ChristenUnie vraagt waarvoor de middelen worden ingezet.

Antwoord: Nationale Parken Nieuwe Stijl gaat om meer dan alleen natuur. De kern daarvan ligt bij grotere parken/natuurgebieden met een sterke gebiedsidentiteit en een hoge beleefbaarheid. Regionaal wordt er ook gekeken om de parken ruimer te begrenzen. Dit betekent dat dorpen – en soms ook steden – onderdeel kunnen uitmaken van het nationaal park. Voor Drenthe betekent dat het gehele stroomgebied van de Drentsche Aa feitelijk al een Nationaal Park Nieuwe Stijl is. Eenzelfde beweging hebben wij nu ingezet voor de Zuidwest-Drenthe, door de huidige Nationale Parken Dwingelderveld en Drents-Friese Wold in samenhang met het Holtingerveld en het tussenliggende gebied te beschouwen. Dit gebied vormt samen de tweede regio voor een Nationaal Park Nieuwe Stijl. In de omgevingsvisie Drenthe (2018) is dit ook zo vastgelegd.

De integrale aanpak om verbinding tot stand te brengen tussen natuur en omliggende dorpen en landschap, draagt bij aan een Vitaal platteland. De middelen worden niet ingezet voor natuur

De VVD vraagt of de verhoging van het budget met € 800.000,--, niet moet worden uitgesmeerd over 4 jaar en GroenLinks wil weten of uit deze middelen ook uitgaven worden gedaan voor aanvullende effectgerichte beheermaatregelen, zoals plaggen en maaien

Antwoord: Op dit moment is nog niet bekend wat het kasritme wordt. Plaggen en maaien valt niet onder de regeling zoals die 2 juni jl. is gepubliceerd.

De Partij voor de Dieren vraagt waarom er nu extra geld moet komen voor de transitie Nationale Parken Nieuwe Stijl, terwijl dat in 2018 al is besloten in de Omgevingsvisie, en het ministerie in juli 2019 heeft aangegeven dat er cofinanciering nodig is

Antwoord: In de kamerbrief 'Nationale Parken' van 26 juli 2019 schrijft de minister dat zij het belangrijk vindt dat haar bijdrage wordt aangevuld met cofinanciering door de regio. Eind 2019 werd duidelijk dat dit om een bijdrage van 50% gaat. De Voorjaarnota 2020 is het eerste moment om hiervoor extra middelen te vragen. Overigens is de definitieve regeling 2 juni jl. gepubliceerd.

De Partij voor de Dieren vraagt wat in de praktijk wordt verstaan onder robuustheid en of er ook stukken natuur worden geschraapt.

Antwoord: Zoals in de Omgevingsvisie is verwoord is een systeem robuust als het weinig gevoelig is voor verstoring als gevolg van nieuwe ontwikkelingen. Dat betekent concreet voor de Nationale Parken Nieuwe Stijl een water- en natuursysteem dat tegen een stootje kan. Vanuit het Programma Natuurlijk Platteland wordt hier invulling aan gegeven door het Natuurnetwerk Nederland (NNN) te realiseren d.m.v. het realiseren van nieuwe natuur aansluitend op de bestaande natuurgebieden. Er worden dus geen stukken natuur geschraapt.

N34 / Knooppunt Gieten

De VVD vraagt waarom expliciet wordt benoemd dat er wordt vastgehouden een een plafond van € 90 miljoen, voor de aanpak van knooppunt Gieten en de gedeeltelijke verdubbeling van de N34. De ChristenUnie vraagt om onderbouwing van de verhoging van de kapitaallasten.

Antwoord: Voorafgaand aan het uitvoeren van het MER denken wij dat de oorspronkelijke raming van € 90 miljoen uit de Quick Scan MKBA toereikend is om de geformuleerde doelstellingen te bereiken. Als verderop in het proces blijkt dat het toch onvoldoende is om aanvullende wensen/inzichten te kunnen vormgeven en die worden wel wenselijk geacht, dan zal dat met de Staten worden gedeeld/besproken. Het budgettair kader van € 90 miljoen is in de huidige meerjarenraming niet volledig opgenomen. Daarom wordt in deze

Voorjaarsnota 2 miljoen aan kapitaallasten vanaf 2024 voorgesteld, wat een investeringsruimte van 40 miljoen oplevert. In het huidige investeringsprogramma Verkeer en vervoer is tot nu toe voor de N34 (Emmen - de Punt, inclusief Verkeersplein Gieten) ruim 27 miljoen opgenomen.

De PVV vindt dat het allemaal erg lang duurt en vraagt wanneer de werkzaamheden kunnen starten, terwijl de Partij voor de Dieren vraagt om een nieuwe afweging van nut en noodzaak.

Antwoord: Wij volgen de procedure die is omschreven in de door uw Staten vastgestelde Startnotitie. Momenteel werken wij aan de reactienota Notitie reikwijdte en detailniveau. Daarna volgt de MER-procedure. Wij verwachten dat de uitvoering op zijn vroegst in 2026 kan beginnen.

Groot variabel onderhoud

Verschillende fracties vragen om opheldering over de verhoging van het budget voor groot variabel onderhoud. De PVV wil weten wat er aan de hand is, D66 vraagt of er in het verleden onvoldoende gereserveerd is voor reparatie of vervanging en de ChristenUnie vraagt om eventuele extra knelpunten al mee te nemen in de begroting 2021

Antwoord: Het tekort ontstaat om meerdere redenen. Ten eerste blijkt dat bij sommige investeringsbeslissingen in het verleden, geen rekening is gehouden met de kosten voor beheer en onderhoud van het vergrote areaal. Daarnaast is door de gevorderde leeftijd van een groot deel van het areaal sprake van een piek in de onderhoudsbehoefte en/of vervangingsvraag. Een andere reden is dat we op basis van duurzaamheidsdoelstellingen nu duurdere materialen benutten en/of sneller onderhoud dienen te plegen. Ook zien we dat de markt heeft geleid tot hogere aanbestedingsbedragen.

Het nieuwe MJOP brengt de lasten in beeld die benodigd zijn voor beheer en onderhoud. De verwachting is dat er tot 2024 extra (incidenteel) onderhoudsbudget nodig is. Dekking wordt dan binnen programma 4 gezocht. Daarvoor benutten wij mogelijk de reserve IVV.

Voorstellen worden bij de Voorjaarsnota 2021 aan u voorgelegd.

De ChristenUnie vraagt of het college met een apart voorstel voor de investering voor walbeschoeiingen naar de Staten wil komen, waarin ook een prognose van de financiële effecten voor de provinciale begroting over lange termijn wordt gegeven (>10 jaar).

Antwoord: Hoewel in de Voorjaarsnota 2019 de vervanging van walbeschoeiingen wel als ruimtevrager is benoemd, blijkt in de praktijk dat de kapitaallasten gering zijn. Dit komt door de lange afschrijvingstermijnen voor walbeschoeiingen (staal 50 - beton 80 jaar).

Uitgebreide informatie over de exacte projecten in de eerste tranche worden opgenomen in het (eerdergenoemde) MJOP.

Weeffout Zeeland

Meerdere fracties vragen een nadere toelichting op de “weeffout” in de verdeelsystematiek van de algemene uitkering van het provinciefonds

Antwoord: De weeffout heeft te maken met de voor Zeeland in de berekening van het verdeelmodel meegenomen overige eigen inkomsten (OEM). Die pakken voor Zeeland onevenredig nadelig uit. Dat wordt gerepareerd.

NOM

PvdA en CDA vragen hoe realistisch de provinciale bijdrage voor de NOM is, aangezien er nog geen meerjarenplan is. De ChristenUnie zou met het vaststellen van de bijdrage liever wachten tot de begroting.

Antwoord: De NOM heeft een totale bijdrage van ruim €1,8 miljoen begroot als bijdrage van de drie provinciale aandeelhouders gezamenlijk. Het aandeel van Drenthe daarin is een derde en de ingeschatte bijdrage dekt dat. Zoals aangegeven zullen wij in de loop van 2020 het meerjarenplan met bijbehorende vraag om budget formeel aan uw Staten voorleggen. Wij willen nu al wel rekening houden met dit budget, mede ook omdat de andere provinciale aandeelhouders hun bijdrage al structureel in de meerjarenbegroting hebben opgenomen, zodat de NOM een sluitende begroting kan presenteren.

De SP vraagt er op aan te dringen dat sociaal ondernemerschap aandacht krijgt in het meerjarenplan en de VVD wil weten hoe het staat met de ambitie van het college om (inter)nationale bedrijven aan te trekken

Antwoord:

Het meerjarenplan van de NOM en de voorgenomen acties op het gebied van sociaal ondernemerschap zijn twee verschillende dingen. Zoals eerder aangegeven volgt er een notitie over sociaal ondernemerschap in Drenthe. Deze is in ontwikkeling en heeft een bredere insteek dan alleen financieringen. Bij de FCBE-vergadering van 13 mei is aangegeven dat wij het MKB Fonds Drenthe zien als aangewezen partij om eventuele financieringen te verstrekken aan sociaal ondernemers. In het nog vast te stellen strategisch kader NOM, dat het doel heeft om vast te leggen wat de deelnemende overheden vanuit hun rollen als aandeelhouder en subsidieverstrekker met de NOM wensen te bereiken zal hier ook aandacht aan besteden.

Deze ambities om internationale bedrijven aan te trekken zijn er zeker nog steeds. De provincie geeft jaarlijks een opdracht (subsidie) aan de NOM om acquisitie te plegen en internationale bedrijven naar Noord-Nederland te trekken. Meer bedrijvigheid zorgt voor meer werkgelegenheid en een robuuste economie.

Het CDA vraagt wie of wat de clusterorganisaties zijn die gelieerd zijn aan de NOM die op blz 15 worden genoemd?

Antwoord: De clusterorganisaties betreffen: New Energy Coalition (NEC), Greenlincs, WaterAlliance, en HANNN en een bijdrage voor het cluster HTSM (geen organisatie).

Vraag en Antwoord, overige

Fractie: PvdA

Pagina 8: Huisnet. We lezen dat informatiebronnen 'goed met elkaar verbonden moeten zijn', dat roept de vraag op hoe het is gesteld met de 'digitale duurzaamheid'. Hoe staat het met bedrijfskritische informatie en hoe is geborgd dat deze informatie ook duurzaam toegankelijk en vindbaar is? Hoe staat het met het e-Depot van de provincie. In de begrotingswijziging zien we alleen een eenmalig bedrag van € 50.000 euro terug voor digitalisering van werkproces GS-PS; waar zijn structurele middelen voor archivering van de stukken terug te vinden?

Antwoord: De komende tijd zal dit verder worden uitgewerkt. In programma 7 van de Begroting 2020 en de Uitvoeringsinformatie 2020 vindt u de geraamde middelen.

Pagina 9: Besturen en samenwerken. Gezien de financiële tekorten is het financieel evenwicht bij menig gemeente in Drenthe broos. Dit baart de PvdA zorgen, hoe lijken de vooruitzichten wat betreft het overleg met het Rijk?

Antwoord: De financiële problematiek van de gemeenten is door de coronacrisis sterker in het licht komen te staan. De medeoverheden zijn continu in gesprek met ministerie en het kabinet over de compensatie van gemeenten voor de kosten die zij maken als gevolg van de coronamaatregelen. Minister Ollongren heeft verder bevestigd dat de lopende onderzoeken naar onder meer de structurele tekorten in de Jeugdzorg ook op de agenda blijven.

Fractie: Forum voor Democratie

Verduurzaming Drents Museum

Een van de grootste wijzigingen in een investeringskrediet die PS wordt gevraagd is de 3 miljoen euro aan het Drents Museum ter verduurzaming.

– Welke duurzaamheidsopgave betreft het?

Antwoord: Bij de verduurzaming van de ruimten moet men denken aan isolatie van de schil

van het gebouw (binnenzijde gevels en glas).

- Wat zijn de financiële/geldelijke gevolgen van deze duurzaamheidsopgave voor het Drents museum?

Antwoord: De financiële effecten zijn opgenomen in de tabel voor het financieel perspectief op pagina 7 van de Voorjaarsnota 2020.

- In hoeverre heeft GS deze duurzaamheidsopgave zichzelf opgelegd en in hoeverre is dit vereist op basis van wet, regelgeving en landelijk beleid?

Antwoord: Landelijk is bepaald dat gebouwen in 2040 energieneutraal moeten zijn. In IPO verband is de wens uitgesproken dat provincies dit eerder doen.

- Wat merkt de bezoeker van deze duurzaamheidsopgave?

Antwoord: Voor de collectie zal een stabiel klimaat ontstaan, waardoor er meer mogelijkheden m.b.t. presentatie ontstaan. Een deel van het budget wordt besteed aan toegankelijkheid en beveiliging. De (mindervalide) bezoeker zal hier voordelen van ondervinden.

Daarnaast roept FVD het college op het besluitvormingsproces z.s.m. te digitaliseren. Daarom de volgende vraag aan GS:

- per wanneer is het besluitvormingsproces geheel gedigitaliseerd?

Antwoord: De prioriteit van digitalisering ligt bij de wettelijk verplichte processen en koppelingen met het landelijk digitaal stelsel omgevingswet. Het digitaliseren van het besluitvormingsproces wordt aansluitend opgestart. Naar verwachting zijn de eerste resultaten rond de zomer 2021 zichtbaar.

Fractie: VVD

Besturen en samenwerken (p9): aanschaffen CRM-systeem.

Binnen de fractie zijn verschillende leden die ervaring hebben met de aanschaf/gebruik van een CRM-systeem in vergelijkbare niet-commerciële organisaties en/of bij een leverancier van zulke systemen. Het heeft in onze ervaringen echt nergens geleid tot een goede implementatie. Ons advies: doe het niet. Dat scheelt geld maar vooral manuren. Het cruciale punt is dat je veel tijd moet stoppen in het bijhouden van het systeem zonder dat dit voor je eigen werk ertoe doet (want jij hebt de info al). Tenzij je een sales organisaties bent waarbij

er 'straf' staat op het niet bijhouden van het systeem, gaat dit niet lukken. Dit is reeds breed ervaren in tal van organisaties. We verwachten bij de provincie dat hetzelfde zal gebeuren. Ons advies: kies een andere methode (af en toe contact tussen interne betrokkenen en een centraal lijstje met NAW-gegevens). We zijn gaarne bereid om e.e.a. toe te lichten.

2. Bent u bereid de aanschaf van een CRM-systeem te heroverwegen?

Antwoord: In het kader van de privacywetgeving (AVG) is een goed beheer van persoonsgegevens gewenst. Wij beschouwen een sober en doelmatig ingericht CRM-systeem daarbij als een nuttige ondersteuning. Uiteraard staan wij open voor advies en suggesties.

Fractie: CDA

3. Programma 4 (M&B). Zijn er in dit programma nog ontwikkelingen te melden rondom de digitale bereikbaarheid van Drenthe (in het bijzonder in combinatie met 5G en de daarvoor te ontwikkelen extra zendmastinfrastructuur)

Antwoord: Nee, op dit moment niet. Een optimale digitale bereikbaarheid van Drenthe is van essentieel belang. Zowel vanuit maatschappelijk als economisch oogpunt. Wat betreft de 5G zendmasteninfrastructuur zijn gemeenten bevoegd gezag.

5. Bij de Sociale agenda spraken we ook al over onze wens om een betere bereikbaarheid voor specifieke doelgroepen door de regionale media mogelijk te maken. In het bijzonder blijft de ambitie om het bij RTVD mogelijk te maken dat zij kunnen komen tot ondertiteling van nieuws- en calamiteiten- berichtgeving. Ook de additionele kosten voor een doentolk in een crisis zoals nu bij Corona lijkt ons zinnig. Is GS het met deze opvatting eens?

Antwoord: In de motie van Kamerleden Westerveld/van der Molen (25/11/2019) is gevraagd om stappen te zetten om Nederlandstalige tv-programma's en platforms meer toegankelijk te maken voor mensen met een audiovisuele beperking. De komende periode gaat minister Slob samen met de Regionale Publieke Omroepen de uitwerking hiervan bespreken. Wij bepleiten daarbij de mogelijkheid t.b.v. inzet van ondertiteling van programma's van RTV Drenthe. Voor de aanschaf van software voor de ondertiteling van RTV Drenthe is € 50.000,-- gereserveerd in het thema Iedereen doet mee binnen de nieuwe Sociale Agenda. Wij zetten verder actief in op de landelijke lobby.

3. Graag hadden wij in het ontwerpbesluit een specificatie gezien van datgene waar een besluit op wordt gevraagd, zoals een specificatie van de investeringskredieten en eventueel nieuw beleid. Is dat alsnog mogelijk, zo vragen wij aan het college?

Antwoord: De gevraagde specificatie is opgenomen in de 4e Wijziging van de Begroting 2020.

4. Worden aan PS nog de concrete voorstellen voor een aantal in de voorjaarsnota genoemde projecten en/of investeringen voorgelegd, zoals t.a.v. fase 2 VAM-berg?

Antwoord: Als Provinciale Staten dat wensen, kunnen voor investeringen afzonderlijke voorstellen aan PS worden voorgelegd. In dit geval wordt voor fase 2 van de VAM-berg in de Voorjaarsnota 2020 om een investeringskrediet gevraagd.

Fractie: GroenLinks

3. Personele lasten Stikstof.

Vanaf 2021 boekt u structureel een bedrag in van €300.000. Daarnaast een incidentele inzet van personele kosten van €490.000.

Kan het College nader duiden op welke wijze dit incidenteel bedrag wordt ingezet?

Antwoord: Het betreft hier inzet van tijdelijk personeel voor het inlopen van de ontstane achterstand van de werkvoorraad vergunningaanvragen, deelname in de ambtelijke commissie stikstof en de benodigde inzet voor de eerste fase van de gebiedsgerichte aanpak. Voor het ontwikkelen en uitvoeren van de gebiedsgerichte aanpak is aanvullende kennis en capaciteit nodig bovenop de bestaande inzet vanuit de verschillende beleidsteams. We zullen vanuit de stikstofopgave onderzoeken of en welke slimme verbindingen we kunnen leggen met opgaven als klimaat en energie, water, biodiversiteit, toekomstgerichte landbouw, leefbaarheid en VTE. De uitwerking hiervan zullen we vooral richten op de efficiency en de effectiviteit die hiermee kan worden behaald.

6. “Ons voornemen betekent een procesmatige intensivering van onze inspanning in het waterdomein, naast de activiteiten die we doen voor het verbeteren van de waterkwaliteit in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water en het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer, de bescherming van ons grondwater voor de drinkwatervoorziening en de zoektocht naar Strategische grondwatervoorraden voor de toekomst. Wij verwachten daarvoor € 100.000,-- in te moeten zetten voor bijdragen aan klimaatadaptatie en de realisatie van zogenoemde crossovers en € 100.000,-- voor bijdragen aan maatregelen in veengronden (bodemdaling en experimenten met andere vormen van landbouw in veengebieden). “

In 2019 werd gewaarschuwd voor drinkwater tekort. Bijna 45 procent meer water gebruikt dan op een gemiddelde dag, laat de WMD weten. Vorige week liet de NOS ons het volgende weten: “In Oost-Nederland en Drenthe is de afgelopen dagen bijna 50 procent meer water gebruikt dan normaal. Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) laat weten dat er

misschien minder water uit de kraan komt, meldt RTV Drenthe. "Als iedereen tegelijk veel water gebruikt, daalt de druk in de leidingen", zegt een woordvoerder. WMD doet een dringende op- roep aan gebruikers om "niet-noodzakelijk watergebruik te beperken". Bent u met de fractie van GroenLinks van mening dat deze problematiek structureel is? En is het College voornemens op korte termijn een actieplan te ontwikkelen om dit probleem op te lossen en een beleidsplan op langer termijn.

Antwoord: Wij zien dit niet als structureel probleem voor de waterbeschikbaarheid, wel zien wij problemen met leveringszekerheid op enkele momenten in het jaar. Dit treedt echter alleen op als er een piekvraag optreedt. De jaarlijks en ook maandelijks vergunde hoeveelheden zijn de afgelopen maanden niet overschreden.

Er is landelijk wel een lichte opwaartse trend in het watergebruik. De provincie werkt daarom aan het aanwijzen van locaties voor strategische grondwatervoorraden. Daarover worden uw Staten spoedig geïnformeerd.

Met betrekking tot de instandhouding van de grondwatervoorraad wordt in samenwerking met de waterschappen en provincie Overijssel gewerkt aan een grondwateragenda.

8. Klimaat en Energie in 2021

Er is veel discussie om 'waterstof' te betrekken om Nederland energie neutraal te maken. De kans lijkt groot dat de subsidie op waterstof wordt beëindigd. Heeft het College hiervan kennisgenomen? Van dit rapport? En welke consequentie trekt u hieruit voor de provincie Drenthe?

Antwoord: Het is onduidelijk aan welk rapport u refereert. In de Energietransitieagenda hebben we onze visie op dit punt met u gedeeld. Daarnaast verwijzen we naar de recente kabinetsvisie waterstof waarin het kabinet onder andere een nieuw subsidie instrument en een nationaal programma waterstof aankondigt. Ook bij de Europese Commissie wordt waterstof intensief bediscussieerd. We verwachten dat ook in de toekomst financiële steunmaatregelen voor waterstoftechnologie beschikbaar komen.

Fractie: PVV

De klimaatadaptatie wordt in heel dramatische termen beschreven, ontvluchten van hete en droge steden, de noodzaak van het realiseren van het Natuur Netwerk Nederlanden het eigen vastgoed beschermen tegen extreme hitte en overstromingen.

Laten we beginnen met geen bomen bosschages om te hakken voor biomassa of om zichtlijnen te creëren of om opgeruimde bossen te creëren met nieuwe natuur. Is de twee keer 100.000 euro nodig adaptatie en cross-overs.

Antwoord: Ja. Overigens wordt € 100.000,-- gevraagd voor klimaatadaptatie en crossovers

en € 100.000,-- voor maatregelen in veengronden.

RES meer aandacht voor het inzetten van bodemenergie en het ontwikkelen van draagvlak, maar het ontwikkelen van een backup systeem voor de feilbare hernieuwbare energie blijft urgent, maar wordt niet benoemd. Of wordt ervan uitgegaan, dat de gascentrales altijd wel zullen bijspringen. Kernenergie zal ion de toekomst altijd nodig zijn. Waarom geen experiment met kleine veilige Thorium reactoren.

Antwoord: Dit onderwerp kan worden meegenomen in het door PS afgesproken overleg over duurzame energie in het najaar van 2020.

Alle personeelskosten in een budget, een totale loonsom, dat is mooi maar de controle op de inhuur van personeel wordt dan een stuk moeilijker. Als al het personeel uit een loonsom moet worden betaald, dan passen daar geen verzoeken meer bij om extra personeel vanwege bijzondere projecten of omstandigheden. Dan moet alles met het zittende personeel worden gedaan en andere projecten op een laag pitje worden gezet als er hectiek is bij een bepaald project. Dus waarom nu een extra personeels- budget van 185.000 euro oplopend naar 240.000 euro in verband met de Drentse aanpak van de stikstofproblematiek.

Antwoord: Omdat de actie om te komen tot één loonsom nog niet afgerond is, moet voor de stikstofproblematiek nog een afzonderlijke oplossing gevonden worden. Bij het bepalen van de noodzakelijke omvang van de loonsom betrekken wij kwesties zoals de normering van het werkpakket op basis van het Cebeon Onderzoek in relatie tot taakmutaties en nieuwe opgaven zoals bijvoorbeeld de investeringsagenda, extra taken i.v.m. de stikstofproblematiek en ICT-innovaties.

Het herinrichtingsplan First Dutch van het Drents Museum kost 9.0 miljoen, dat is een fors bedrag is dat werkelijk nodig.

Antwoord: De totale investering in het Drents Museum heeft een omvang van € 8 miljoen. Daarvan betreft € 3 miljoen investeringen in toegankelijkheid, veiligheid en duurzaamheid. Die investeringen vallen onder het krediet dat wordt aangevraagd. Van de investering vloeit jaarlijks nog een gedeelte terug naar de provincie vanuit huurinkomsten. Het museum heeft zelf en via gemeente Assen (de REP middelen) en de BankGiro Loterij inmiddels de middelen beschikbaar voor de aanpassing van de collectie (presentatie).

Fractie: ChristenUnie

Inzet stelpost herstel indexatie inkoopbudgetten (p. 8) Dit gaat om een fors bedrag, dat er bijna volledig voor zorgt dat het begrote negatieve resultaat over 2021 'goedgemaakt' wordt. Dit maakt het extra belangrijk dat de aanname dat deze stelpost niet nodig is klopt. U geeft aan dat dit op basis van historische gegevens verantwoord is. Graag ontvangen wij een overzicht daarvan. Wellicht kan deze stelpost dan ook voor de jaren erna worden ingezet voor de vrije ruimte.

Antwoord: Jaarlijks wordt bekeken of er een noodzaak is tot indexering van inkoopbudgetten. De structurele niet beïnvloedbare inkoopbudgetten in de begroting, die indexering behoeven, zijn vorig jaar geanalyseerd en bedragen € 16,1 miljoen. Daarvoor is vorig jaar € 454.000,- index aan de budgetten toegevoegd. Hierin zitten ook de inkoopbudgetten van € 12,7 miljoen voor Onderhoud Wegen en Vaarwegen. Omdat in de Voorjaarsnota het groot variabel onderhoud al structureel wordt verhoogd en het overige deel slechts tot een index van € 61.000,- leidt, vinden wij het financieel verantwoord om de stelpost indexatie inkoopbudgetten voor 2021 te gebruiken als dekking voor extra kosten in de begroting 2021.

Inzet Europa (p. 9)

U geeft aan dat door vertraging van de Europese begroting momenteel onvoldoende zicht is op de nieuwe Europese programmaperiode (en daarmee dus ook op de co-financiering die daarbij komt voor de provincie). Voorheen werd de co-financiering uit de Europese co-financieringsreserve betaald. U geeft nu aan met een voorstel te komen aan het einde van het jaar. Wat moeten we daarvan verwachten? Gaat dit beslag leggen op de vrije ruimte, of wordt dit gedekt vanuit bestaande programma's?

Antwoord: De dekking van de cofinanciering van Europese projecten komt deels uit de cofinancieringsreserve Europa en deels uit de bestaande programma's. Normaliter is de verdeling van de dekking als volgt: 50% EU-middelen, 25% cofinancieringsreserve EU, 25% programmabudget. We zien vooralsnog geen reden om deze werkwijze aan te passen. Afhankelijk van de omvang van de Europese begroting en de nieuwe programmaperiode zal dit dekking vragen van de cofinancieringsreserve en de programmabudgetten, conform eerdere jaren. De huidige reserve zal eind 2020 een omvang van ongeveer € 3,6 miljoen kennen. De verwachting is niet dat dit voldoende zal zijn voor de nieuwe Europese programmaperiode. Of dit beslag legt op de vrije ruimte is ook pas op dat moment te bepalen.

Klimaatadaptatie (p. 12)

Er worden een paar zaken genoemd die nu vanuit het overkoepelende thema 'klimaatadaptatie' worden aangejaagd. Bijvoorbeeld de realisatie van NNN, klimaatbossen, bodem, aanleg zonneparken, vast- goed, veenoxidatie, waterberging in stedelijk gebied.

We missen in dit rijtje de uitdagingen rond de stikstofreductie nog in de tekst. Wordt dit ook meegenomen? En is het verstandig, vragen wij het college, om al deze zaken in een overzicht te zetten, noem het een aparte Nota Klimaatadaptatie, zodat we ook zicht krijgen op de samenhang en het effect van de maatregelen?

Antwoord: Klimaatadaptatie raakt aan vele andere opgaven en thema's van provinciaal belang. Een aparte nota klimaatadaptatie kan hier inzicht in verschaffen zodat beter zicht is op de effecten. Stikstofuitstoot heeft niet direct een relatie met klimaatadaptatie, meer met de energietransitie (mitigatie). Indirect zijn er relaties die in een Nota klimaatadaptatie weergegeven kunnen worden. Wij komen in het voorjaar 2021 bij u terug met een Nota Klimaatadaptatie.

Fractie: SP

In de energietransitie-agenda zijn er vijf speerpunten waarvan het Drents energienetwerk en de rol van waterstof daarin. Kan de gedeputeerde aangeven wanneer we daar concrete plannen te zien krijgen. En wij vragen de gedeputeerde toe te zeggen dat we analoog aan de terminologie groene stroom t.o.v. grijs, ook in alle stukken consequent de term groene waterstof ten opzichte van grijs en blauw te hanteren. Immers, alleen de groene is CO2 neutraal.

Antwoord: Na besluitvorming over de investeringsagenda komen wij met concrete plannen. We zullen daarbij inzichtelijk maken welk type waterstof dit betreft.

Met betrekking tot de Regiodeals zien we specifieke bijeenkomsten m.b.t. de provinciale rol graag op de agenda. Een vraag m.b.t. het budget van 40 miljoen. Als er van 2019 t/nm 2021 zo'n 14 miljoen uitgezet wordt betekent dat dat er in de laatste twee jaar van de looptijd 26 miljoen in Zuidoost Drenthe ingezet moet worden. Vraag aan de gedeputeerde, is dit realistisch? Gaan we dat halen? En verschuift de focus ook hier wellicht nog meer naar activiteiten die passen bij de uitspraak; meer dan ooit staan de mensen centraal? En gaan we inzetten op verbinding tussen de partijen gericht op een andere invulling van onze samenleving?

Antwoord: De stuurgroep van de regiodeal Zuid en Oost Drenthe zorgt voor de sturing en besluitvorming. Aan de Regiodeal met het rijk ligt een programma op hoofdlijnen ten grondslag dat in de komende jaren met concrete projecten wordt ingevuld. Ons uitgangspunt is dat wij conform de ambities van de regiodeal het programma en de projecten realiseren. Er is geen aanleiding van de planning af te wijken.

De regiodeal is gericht op de sociaal-economische ontwikkeling/brede welvaart van de regio. Daarin staan de bewoners van deze regio centraal.

Fractie: D66

21: niet toekennen indexering 2021: wat zijn de effecten?

Antwoord: de effecten van niet indexeren in 2021 zijn naar verwachting zeer gering, gezien de op dit moment verwachte inflatie.

Fractie: Partij voor de Dieren

Technische vragen

4. p. 12 Klimaatadaptief maken van vastgoed. Wat moeten we ons hierbij voorstellen?

Antwoord: Het gaat hierbij over de bruggen en sluizen die ook bij hoge waterstanden of bij extreme zomerse temperaturen moeten kunnen functioneren. Ook de provinciale wegen worden klimaatadaptief ingericht, waarbij gedacht kan worden aan de berging van neerslagwater.

5. p. 12 Wat gaan we precies doen met de twee ton voor klimaatadaptatie? Zijn er nog andere posten waarop geld gereserveerd wordt voor klimaatadaptatie?

Antwoord: De middelen voor klimaatadaptatie en crossovers (€ 100.000,--) en maatregelen op veengronden (€ 100.000,--) zijn bedoeld voor proceskosten zoals werken aan bewustwording, opstellen van een nota/ programma opstellen en het uitwerken uitvoeringsmaatregelen die combinaties met andere opgaven moeten worden uitgevoerd. De middelen worden ook ingezet voor de samenwerking met gemeenten en waterschappen voor de zogenaamde waterstresstesten en dialoog met de inwoners van Drenthe. Het voortouw ligt bij de gemeente, maar de provincie is hierbij wel aangehaakt en heeft daarbij een verantwoordelijkheid in het landelijk gebied. Wij geven hiermee invulling aan de provinciale rol zoals ook beschreven in de IPO Position Paper "Samen werken aan een klimaatbestendig Nederland!". Middelen zullen ook vanuit andere portefeuilles worden ingezet.

6. p. 12 Verhogen organisch stofgehalte van de bodem. Wat moeten we ons daar concreet bij voorstellen? Geldt dit ook voor bodem die in gebruik is voor landbouw? Zo nee, waarom niet?

Antwoord: Het verhogen van organische stof speelt met name in de landbouwgronden. Een hoger organisch stofgehalte in de bodem houdt meer water vast. Hiermee zijn de

landbouwgewassen minder gevoelig voor droogte.

7. p. 13 Waarom kan LEADER maar voor de helft gedekt worden uit bestaande middelen en moet de andere helft via de vrije ruimte? Kon het college deze kosten niet zien aankomen in 2019? Zo nee, waarom niet?

Antwoord: De huidige POP3 (2014-2020) loopt eind 2020 af. Door het uitblijven van een akkoord voor het Gemeenschappelijke Landbouw Beleid (GLB) 2021-2027 bestaat er onzekerheid. In 2019 was niet helder dat er sprake zou zijn van deze onzekerheid en dat er een transitieperiode zou worden ingesteld. Het dekkingsvoorstel is daarom op deze manier aan u voorgelegd. Een dekking uitsluitend uit bestaande middelen kan niet zonder dat dit ten koste gaat van andere activiteiten.

10. In de jaarstukken van 2019 werden meerdere onderbestedingen geconstateerd. In de Voorjaarsnota vinden we dit niet terug, heeft GS rekening gehouden met deze onderbestedingen bijvoorbeeld op het gebied van milieu, energie en bodem (en natuur)? In hoeverre wordt er in de voorjaarsnota rekening gehouden met de onderbestedingen en wat wordt er gereserveerd voor de extra kosten die de uitvoering van de stikstofwet met zich mee gaan brengen?

Antwoord: In de Voorjaarsnota 2020 wordt geen rekening gehouden met onderbestedingen, omdat die daarvoor niet bedoeld is. Eventuele onderbestedingen komen aan de orde in actualisaties en de bestuursrapportage en uiterlijk in de jaarstukken. De kosten waarmee i.v.m. stikstof rekening gehouden wordt zijn in de Voorjaarsnota 2020 terug te vinden in het financieel perspectief.

11. De Partij voor de Dieren is voorstander van circulair aankopen door de provincie. Is inmiddels gerealiseerd dat dit gemeten kan worden? Het is niet terug te vinden in deze Voorjaarsnota, terwijl in de jaarstukken 2019 is geconstateerd dat er niet gemeten kon worden. Wat is door GS gedaan, of wat gaat GS doen?

Antwoord: Wij zijn momenteel bezig met het opzetten van een meetsysteem voor circulair aanbesteden/inkopen. Wij kijken daarbij ook nadrukkelijk wat daar landelijk voor wordt ontwikkeld. Het zou goed zijn als meetsystemen landelijk dezelfde meetpunten hanteren. We streven ernaar eind 2020 een werkend meetsysteem circulair inkopen/aanbesteden gereed te hebben.

12. De Staten hebben in 2019 hun zorgen om de financiële positie van de gemeenten geuit. Hoe en in hoeverre wordt hier aandacht aan gegeven in deze Voorjaarsnota?

Antwoord: De Voorjaarsnota is niet de plek om hierop in te gaan. Maar wij delen uw zorgen omtrent de financiële positie van de gemeenten. In de uitvoering van het financiële toezicht op de gemeenten hebben wij geconstateerd dat net als in de rest van Nederland ook in Drenthe gemeenten onder grote financiële druk staan. Onze zorgen hierover hebben wij verwoord in meerdere brieven aan de Minister van BZK en de Tweede Kamer maar ook in onze verslagen over het uitgevoerde toezicht inzake de begrotingen 2019 en 2020 aan de Tweede Kamer. Wij zijn dan ook nog steeds van mening dat er een structurele oplossing moet komen, zodat gemeenten voldoende middelen hebben om nieuwe en bestaande taken uit te kunnen voeren. Wij zullen deze zorgen blijven uitdragen in onze diverse contacten met het Rijk.

13. Drentse aanpak stikstof: de vergunningverlenende capaciteit moet op orde gebracht worden. Is die nu niet op orde en wat houdt dit dan concreet in? Worden er te weinig vergunningen afgegeven, is de administratie niet op orde of verwacht GS dat er weer meer vergunningen afgegeven kunnen worden?

Antwoord: Er komen sinds de inwerkingtreding van de beleidsregels in december 2019 per saldo meer nieuwe aanvragen bij dan we kunnen verlenen met de huidige capaciteit. We verwachten nog een verdere toename van aanvragen na het openstellen van de mogelijkheden van extern salderen en aanverwante instrumenten. Ook het (met terugwerkende kracht) moeten vergunnen van de industrie en diverse woningbouwprojecten binnen Drenthe zorgt voor meer werk. Daarnaast moeten alle lopende vergunningaanvragen van voor de nieuwe beleidsregels en ook die van voor 29 mei 2019, aangepast worden door de initiatiefnemers en getoetst worden aan de nieuwe beleidsregels.

14. Drentse aanpak stikstof: Extra menskracht wordt betaald uit persoonlijk ontwikkelbudget. Er zijn cao afspraken over het POB. Wat is het effect op de ruimte die medewerkers hebben om hun POB zelf in te vullen?

Antwoord: Medewerkers kunnen te allen tijde hun POB inzetten. Gemiddeld benut ongeveer de helft van de medewerk(st)ers zijn/haar POB. In 2019 was dat 55%.

Voor de Reserve POB geldt, dat de verwachting is, dat het beschikbare exploitatiebudget toereikend zal zijn voor de dekking van de nog komende verplichtingen op het gebied van opleidingen die door medewerkers uit het Persoonlijk OntwikkelingsBudget (POB) bekostigd moeten worden.

15. Hoe gaat GS de komende capaciteitsvragen m.b.t. stikstof realiseren?

Antwoord: Vacatures zullen via het geldende werving en selectiebeleid worden ingevuld.

Als het gaat om klimaatmaatregelen, stelt het college dat de ambitie onverminderd is. (p. 18). Maar wat als er geen, of onvoldoende, draagvlak is voor de ambities van de provincie? Wordt dan de ambitie aangepast? Als alleen het draagvlak leidend is, dan zouden in deze Coronatijd de klimaatambities van de provincie onder druk komen te staan. Het is volgens ons onvermijdelijk dat er maatregelen moeten worden genomen waar -nu- misschien weinig of geen draagvlak voor is.

2. Wat zijn de concrete acties van het college om de betrokkenheid van de samenleving bij de energietransitie (p. 18) te verhogen?

Antwoord: Onze klimaatambities blijven staan en zijn niet afhankelijk van de coronacrisis. Onderdeel van de afspraken die we in het landelijke Klimaatakkoord hebben gemaakt met overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties, is het blijvend informeren van inwoners over de noodzaak van de energietransitie.

De Energietransitie-agenda maakt duidelijk welke transitiepaden er mogelijk zijn en welke gevolgen dit heeft voor Drenthe. Ook in onze eigen communicatie informeren wij Drenten over welke stappen zij nu kunnen nemen binnen deze paden om zo gezamenlijk een duurzaam Drenthe te bereiken. Hierin werken we samen met het Drents Energieloket en de gemeenten.

Als gevolg van de huidige corona-crisis is het zeer goed denkbaar dat in de toekomst een verandering in mobiliteit plaatsvindt. Nu al wordt door veel bedrijven en instellingen aangegeven dat thuiswerken de norm gaat worden. Als in de komende jaren elke (kantoor)werknemer 1 of 2 dagen per week gaat thuiswerken dan neemt de mobiliteit zeker in de spijtijden aanzienlijk af. Zoals aangegeven wordt er dit jaar nog een nieuw Mobiliteitsprogramma opgesteld. Ook bij de opstelling van dit programma moet een herijking plaatsvinden op de 'nieuwe normaal'. Niet teruggaan naar oude 'normaal', maar investeren in de toekomst (duurzaam en CO2-neutraal).

4. Is GS dat van plan en wanneer worden we daar als Staten over geïnformeerd?

Antwoord: Uiteraard zullen we het Mobiliteitsprogramma zo actueel mogelijk opstellen. Wij voorzien het Mobiliteitsprogramma in het najaar van 2020.

De toekomst van GAE was nog nooit zo ongewis. Er zal minder gevlogen worden de komende jaren.

5. Gaat GS overwegen om geld te besparen door GAE af te slanken? Wat gaat er gebeuren met het investeringsplan nu de nieuwe aandeelhouder Oranjewoud aangeeft niet te willen investeren?

Antwoord: Met de net verschenen Ontwerp-Luchtvaartnota en de coronacrisis is het moeilijk,

voorspellingen te doen. Wij zijn net als u in afwachting van de toekomstscenario's die de directie en de RvC momenteel uitwerken.